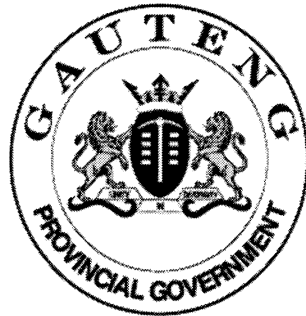

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

OCTOBER / NOVEMBER
OKTOBER / NOVEMBER

2004

SEPEDI LELEME LA GAE
MAEMO A MAGARENG

Lephephe la Bobedi

SG

109-2/2

8 pages

SEPEDI FIRST LANG SG: Paper 2

COPYRIGHT RESERVED / KOPIEREG VOORBEHOU
APPROVED BY UMALUSI / GOEDGEKEUR DEUR UMALUSI

**KGORO YA THUTO YA GAUTENG
DITLHAHLOBO TŠA MAREMATLOU**

**SEPEDI LELEME LA GAE
MAEMO A MAGARENG
(Lephephe la Bobedi)**

NAKO: Diiri tše 2

MEPUTSO: 75

DITAELO:

- Badišiša ditaelo ka šedi.
  - Lephephe le le arotšwe ka dikarolo tše THARO, e lego A, B le C.
  - Karolong ya A, o filwe ditsopolwa tše nne, araba dipotšišo go tšwa ditsopolweng tše PEDI fela.
  - Karolong ya B le C kgetha potšišo e TEE fela go ye nngwe le ye nngwe ya tšona.
  - Kgetha potšišo e TEE ye telele le oe TEE ya ditsopolwa.
  - Mo karolong ya B, ge o kgethile potšišo ya ditsopolwa, o tla araba ye telele karolong ya C **goba** ge o kgethile ye telele karolong ya B, o swanetše go araba ditsopolwa karolong ya C.
-
-

**KAROLO YA A
THETO**

POTŠIŠO 1

Araba ditsopolwa tše PEDI fela karolong ye. Dinomoro tša gago di sepelelane le ditsopolwa tše o di kgethago.

Senakangwedi - D.M. Mampuru

- 1.1 Badišiša setsopolwa se gore o tle o kgone go araba dipotšišo tše di se latelago:

Bomohlokašedi ba ile molokwanarite Dijanaga di ba gagarile ka lapa, Ra begelwa ke bjaša bja mapetlwane le digatamoroko.	3
Go obama o obamologa o itoma maswethe, O kokotile magageng, Wa takamela mantsokaneng a matši, O gaša dithero tša ebangedi 'a bobolai.	6
Phuthiphuthi ditšhaba o phuthile, Boradinyakišišo wa segela mašemo, Dineneri tša lekola lefase ka wene, Merafe tšekelela wa leilamešomong, Wa nyantšha barutwana tsebo ya thutafase, Kgopolopono ya rena ba dutše pheregehle, Ba tseba ditho tša tlhago bja ka Makgba'skloof le Strydom tunnel.	9 12

- 1.1.1 Go retwa eng seretong se? (1)
- 1.1.2 Re fe mohuta wa sekapolelo se se šomišitšwego mothalothetong wa 5. (1)
- 1.1.3 Efa mabaka a MABEDI ao a hlalago dikotsi ditseleng. (4)
- 1.1.4 O ka thuša bjang go fokotša dikotsi mebileng? (1)
- 1.1.5 Efa mohlala o TEE wa poeletšatumammogo, o be o e thalele. (2)
- 1.1.6 Sereti se šupa eng ge se re **bomohlokašedi ba ile molokwanarite?** (2)
- 1.1.7 Efa molaetša wa sereto se (1½)
[12½]

1.2 Bala setsopolwa se se latelago ka tsinkelo gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

Dikgopolo tša gagwe malapeng setšhaba se a di hloka: Dikeletšo tša gagwe kerekeng phuthego e a di hloka; Dikeletšo tša gagwe makgotlakgotlaneng bafsa ba a di hloka; 3 Wona mokgapa wo mogolo ka therešo.	
Lehu gomela, Batho ga se dikgokonyane. 6 Ge e le mere o remile, O remile le mehweleretshipi.	

- 1.2.1 Ke mohuta o fe wa morumokwano wo o tšwelelago mothalothetong wa 2 le 3? (1)
- 1.2.2 Re tsopolele mohlala wa kelelohalo temathetong ya bobedi. (2)
- 1.2.3 Go ya ka wena na ke tshwanelo gore motho a tumišwe medirong ya gagwe mola a ithobaletše? (1)
- 1.2.4 Efa kgopolo ya gago mabapi le karabo ye o e filego go 1.2.3. (2)
- 1.2.5 Re fe mafoko a MABEDI go tšwa seretong se go laetša gore ke nnete motho yo a retwago o be a na le mohola setšhabeng. (4)
- 1.2.6 Ke maele afe ao o ka a fago ba boMathibolle gore ba homotšege? (2½)
[12½]

1.3 Bala setsopolwa se se latelago gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

O belegwe ke batho, A hloka mahlatse bja ka nna le wene, A diila maru a lerato le tlhokomelo, Goba ba mmelegi ba hlalane, Ba se sa tšeelana mello, Ba mmolaiša phefo ya kgakanego, A itira setseketseke, Goba a fetwa ke riba la bophelo. O fetogile mohlaki, A nyentšha bontši,	3 6 9
---	-------------

- 1.3.1 Re fe mohuta wa sereto se? (1)
- 1.3.2 Efa lebaka la karabo ye o e filego go 1.3.1. (2)
- 1.3.3 Ke maele a fe ao ka a fago baratani bao ba se sa tšeelanago mello gore ditaba di boele sekeng? (2)
- 1.3.4 Ge e le wena o ka thibela bjang tshwarompe ya bana? E fa dintlha tše PEDI. (4)
- 1.3.5 Ke eng seo se dirago gore motho yo a retwago a nyentšhe bontši? (2)
- 1.3.6 **Setseketseke** ke eng? (1½)
[12½]

1.4 Bala ditemana tše di latelago ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo.

Le opetše koša' lerato, Le hloka moopediši La ntšha segalo go tšwa malekelekeng, La itlhatlola ka dinthulwane, Le ipileditše tšema la baratani, Ba kgorogela go lena, Ba duma go kgeba segošane ga lena, Ge le swara lefula la lehopane.	3 6
---	--------

- 1.4.1 Efa mehola ye MEBEDI ya diphororo (4)
- 1.4.2 Go ya ka wena na ke tshwanelo gore baratani ba fele ba etela diphororo? (1)
- 1.4.3 Efa kgopolo ya gago mabapi le karabo ye o e filego go 1.4.2. (1½)
- 1.4.4 Efa mehlala ye MEBEDI ya tlogelo seretong se. (4)
- 1.4.5 Efa maina a MABEDI a diphororo go tšwa seretong se. (2)
[12½]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: [25]

KAROLO YA B TERAMA

Araba potšišo e TEE karolong ye. Ge o kgetha potšišo ya ditsopolwa o tla araba ye telele Karolong ya C goba ge o kgetha ye telele karolong ye, o tla araba ditsopolwa Karolong ya C.

POTŠIŠO 2

A mo swina ngwanana thakana - M.S. Serudu

2.1 Badišiša ditsopolwa tše gore o tle o kgone go araba dipotšišo tše di di latelago:

Setsopolwa A:

Modupi	(<i>O sa hupile dithama</i>): Ai! Ke gore le rapela boroko ka go budulala! O nyaka go tšhelwa maphusese mokgalabjana yola. O bona nke re sa le dinkgamekgatho.
Mologadi	(<i>Ka go rapeletša</i>): A re tlogele taba ye hle, Modupi. Ge e le go mo tšhela maphusese o se ke be wa leka. Badimo ba ka go emela ka maoto. (<i>Setunyana</i> .) Ke lebogile ge le ile la tla la ntoma tsebe bana ba ka. Le nna ke tla hlokomela ditsela tša gagwe. Itshepeleleng a sešo a fihla ka gore a ka tla a re re be re mo duletše kgotla ra tsena mathateng. (<i>Segola le Modupi ba a tšwa</i> .) Ge a raka bana ba ka ka lebenkeleng, o ra gore ba šome kae? Ke gore monna yo o kgorela ngwanenyana yola segola. Le ge ke be ke sa tsebe go gara thetho, lehono gona ke tla ithuta.

- 2.1.1 Go ya ka temana ye, ke eng seo se dirilego gore Modupi a hupe dithama? (2)
- 2.1.2 Go ya ka wena na ke tshwanelo gore ngwana a tšhele motswadi wa gagwe maphusese? Efa lebaka la karabo yeo o e filego. (3)
- 2.1.3 Dinkgamekgato ke eng? (1)
- 2.1.4 Re fe semelo sa Mologadi go ya ka setsopolwa se ka methaladi ye MEBEDI. (2)

Setsopolwa B:

Lekope	:	Balotšana tenang, le a thaba ge le mphumela lapa.
Mmanadinadi	:	Hei, hei, hei, monna! Na o nyatša lenyatšo mang? Lapa la gago le senywa ke morwedi wa Seripa, e sego monna wa ka. Ge o garama le banenyana o re ga re go bone? Emelela o tšwe ka mo ga ka o se hlwe o hloidiile monna wa ka.
Lekope	:	Oo! Ke sona se le se bolelago le sehvirihwiri se sa gago? Le tla loka!
Nadinadi	:	Monna, Lekope, ntšwele motse. Ke lapile ka maraga a o a bolelago.
Mmanadinadi	:	A a tšwe a ye go lethășana lela la gagwe! Sís, mokgalabje yo mokaaka a duletše go ebela le digotlane!

- 2.1.5 Lekope o etetše Nadinadi ka morero ofe? (2)
- 2.1.6 Go ya ka wena na ke tshwanelo gore MmaNadinadi a tsene ditaba tša monna wa gagwe le Lekope? Efa kgopolo ya gago mabapi le karabo ye o e filego. (3)
- 2.1.7 Na o bona batho ba go swana le Nadinadi o ka ba efoga bjang? (2)
- 2.1.8 Na Lekope o ile a hlagelwa ke eng morago ga fao? (1)
- 2.1.9 Lethășana le go bolelwago ka lona setsopolweng ke mang? (1)

Setsopolwa C:

Lekope	:	Go di nwa ke a di nwa, fela o ka re ga di nthuše ka selo. Ke ikwa ke fokola kudu moyeng. (<i>Setunyana</i> .) Bana ba kae, ke nyaka go ba bona?
Mmatlala	:	Ao, Lekope, a ke re ke go boditše gore tate wa bona o ile o nyaka go ba bona nakong ye ya maikhutšo a dikolo?
Lekope	:	(<i>O tsoša hlogo malaong</i>): O reng? O re bana ba ka ba kae?
Mmatlala	:	Kganthe ga o sa kwa gabotse. Ke re tate wa bona o ba tšere, ba kua Bokgalaka.
Lekope	:	Ga o bolele ka bana ba ka. Anke o bolele gabotse.
Mmatlala	:	O nkwele. Na moradu wa go swana le wena o ka ba le bana?

- 2.1.10 Efa maina a bana bao go bolelwago ka bona. (2)
- 2.1.11 Go ya ka wena na ke tshwanelo gore bana ba go bolelwago ka bona ba fele ba etela Mokalabi? Efa lebaka la karabo yeo o e filego. (3)
- 2.1.12 Ke lentšu lefe leo Mmatlala a le boditšego Lekope go laetša gore a ka se sa ba le bana? (1)
- 2.1.13 Re tsopolele go tšwa setsopolweng go laetša gore Mmatlala o be a tshidiša Lekope mahlo. (2)

[25]

GOBA

- 2.2 Mahlapa ke lefula leo baanegwa ba Morena Serudu ba ruthago ka go lona. Kgonthišiša nnete ya kgopolo ye ka go sekaseka diteng tša '**A mo swina ngwanana' thakana**' o lebeletše polelo yeo e dirišwago ke Lekope, Mologadi, Modupi le Mmatlala.

PALOMOKA YA KAROLO YA B: [25]

KAROLO YA C PADI

Araba potšišo e TEE karolong ye

POTŠIŠO 3

Nnete fela – M.A. Kekana

- 3.1 Badišiša ditsopolwa tše gore o tle o kgone go araba dipotšišo tše di di latelago:

Setsopolwa A:

“Ke nnete ruri.” Noko a realo a mo tlatša: “Ke re ge e šetše pelo ya ka e nyaka go ya kgole, ka boa ka homotšega, gobane ka yo Karabo ke na le molo-taleina, ga ke fela. Ke thome ke leboge ge ke na le yena gobane ke phumotšwe megokgo. Gona moo ke napile ke lesa go balabala tše ntši. Ke bone gore thapelo tša ka di arabilwe ka Karabo.”

- 3.1.1 Noko o be a boledišana le mang poledišanong ye? (1)
- 3.1.2 Go ya ka wena na ke tshwanelo gore batswadi ba rate bana ba bona go ya ka bong? Efa lebaka la karabo ya gago. (3)
- 3.1.3 Ke eng seo Karabo a go se dira gore tatagwe a be a mo rake le ge a be a gobetše? (2)
- 3.1.4 Ge o be o le Noko o be o ka dira Karabo eng ge a ngwadile sengwalwa ka bophelo bja sindikheithi? (2)

Setsopolwa B:

Bubbles o no re ge a feleletša go feta sefatanaga seo sa Ariel a retolla dihlogo tša ba lego kgauswi ka go goa a wa. Go be go bonala a rile ge a theoga tselanathokong go wela tseleng pele ga sefatanaga sa gagwe, a se gate gabotse ka dieta tšeo tše telele tša gagwe, leoto la phereketša a lahlegelwa ke bogato a wa. O be a nabile a swere leoto, sefahlegong sa gagwe go ngwadilwe bohloko fela.

- 3.1.5 Ge o bona Bubbles o be a wišwa ke eng? (2)
- 3.1.6 Ge a ewa o be a etšwa kae, go dira eng? (4)
- 3.1.7 Go diregile eng ka sengwalwa ka morago ga go wa ga Bubbles? (2)
- 3.1.8 Na diteng tša setsopolwa se di tšweletša semelo sefe sa Bubbles: Efa ntlha e tee. (1)

Setsopolwa C:

“Nxa, o setlaela. Motho a ka dula bjang ka mo mogalantšung mola mogalantšu e le megala! Na ga ke re sesi Bubbles o kua Majaneng o dula ka gare ga ngwako wa gešo, ga o tsebe?”

“Aowa. Kgantheng ka geno le na le ntlo ye nngwe?”

- 3.1.9 Ke ka lebaka la eng Mabusha a be a swanetše go ba le Noko ge a seya morwedi wa Pula? (2)
- 3.1.10 Na Bubbles o be a nyakelwa eng? (2)
- 3.1.11 Re tsopolele mantšu ao a laetšago gore bana ba lehono ga ba hlomphe batswadi go tšwa setsopolweng. (2)
- 3.1.12 Pula, ngwako wo wa Majaneng o o hweditše bjang? (2)
- [25]

GOBA

- 3.3 A leina le ***Nnete fela*** le tloga le swanela diteng tša puku ye bjalo ka monyadiwa a swanelwa ke diaparo tša gagwe? Ahlaahla kgopolo ye ka go sekaseka diteng tša paditseka ye o tšama o fahlela ka mehlala ya maleba.

PALOMOKA YA KAROLO YA C: [25]

PALOMOKA: 75